

Andra Folkrikisdagens beslut af den 15-21 maj 1896.

Folkrikisdagen

53 E d Br.

National Library
of Sweden

t. 1893

Polit. Sv.
Röster.
(Sv.)

Andra

FOLKRIKSDAGENS BESLUT

AF DEN 15—21 MAJ 1896.

STOCKHOLM
GUSTAF LINDSTRÖMS BOKTRYCKERI 1896.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

1896 års folkriksdags beslut.

Af den 15—21 maj 1896.

Motioner

väckta af folkriksdagsledamöter.

Motionen n:r 1,

åsyftande, att folkriksdagen gör ett uttalande till förmån för lagstadgad föreningsrätt och uppmanar rösträttsföreningarna att kraftigt protestera mot alla försök att skada eller hindra föreningsrätten.

(Garfvare C. E. Sandberg, Eksjö.)

Folkriksdagens beslut:

Under hänvisning till motionärens framställning och motivering, be- *Förenings-*
slutar folkriksdagen att bifalla motionen. *rätten.*

Motionen n:r 2,

åsyftande, att folkriksdagen måtte taga under ompröfning:

a) huruvida det ej för rösträttsarbetets och för en demokratisk folkuppfostrans framgång vore gagneligt att antaga ett gemensamt reformprogram;

b) huruvida icke i sådant fall programmet borde omfatta följande hufvudpunkter:

1) allmän och lika rösträtt vid alla politiska och kommunala val för hvarje oförvitlig svensk medborgare, som uppnått myndig ålder;

2) borttagande af all tull på lifsmedel och öfriga nödvändighets-

artiklar;

3) fullständig religionsfrihet;

4) fullständig och okränkbar församlings- och yttrandefrihet;

5) direkt och progressiv beskattning;

6) obligatorisk sjukdoms-, olycksfalls- och ålderdomsförsäkring genom statens understöd och bemedling för hvarje svensk medborgare;

7) beredande af arbetsstillfällen åt alla arbetslöse;

- 8) indragning af öfverflödiga statsämbeten samt utjämning af den nuvarande alltför stora differensen mellan statstjänstemännens lönevilkor;
 9) rusdryckshandteringens successiva afskaftande;
 10) energisk anslutning till de mellanfolkliga freds- och skiljedomssträfvandena.

(Folkskollärare *Carl Sundblad*, Sorunda.)

Folkriksdagens beslut:

Demokratiskt reform-program.

Med afslag å motionen n:r 2, första och andra punkterna af motionen n:r 23, motionerna n:r 27 och 28, första punkten af motionen n:r 41 samt första punkten af framställningen n:r 2, beslutar folkriksdagen att göra följande uttalande:

Ehuruväl det af flere motioner framgår, att det inom landet finnes ett behof af ett fylligare program för de icke-socialdemokratiska rösträttsiffrarne, så synes dock initiativet härtill böra utgå från dem själfva och icke från den äfven af socialdemokrater bestående folkriksdagen.

Motionen n:r 3,

åsyftande, att folkriksdag ytterligare hålles på dag öfverstyrelsen bestämmer; samt

att folkriksdagen föreskrifver centralstyrelserna i hvarje län att uppdelna länen i lika många valkretsar som antalet folkriksdagsmän, dock att vid uppdelningen, så vidt möjligt är, hänsyn tages till valkretsarne för riksdagens 2:a kammare. (Disponent *Hugo Andersson*, Motala.)

Folkriksdagens beslut:

Plan för nästa folkriksdag.

Med anledning af motionerna n:r 3, 5 och 36 samt framställningarna n:r 24, 27 och 28; beslutar folkriksdagen:

att nästa folkriksdag sammanträder 1899, dock att, om särskilda omständigheter därtill föranleda, förstärkta öfverstyrelsen må kunna bestämma tiden till ett tidigare eller senare år;

att 1896 års *folkriksdagsplan* bibehålles med den ändring, att punkt 4 mom. 1 får följande lydelse:

Folkriksdagen sammanträder härför under en veckas tid våren 1899. För den händelse den myndighet, som inkallar folkriksdagen, skulle finna längre tid behöflig, bör detta i kallelsen till folkriksdagens sammanträde angifvas.

och punkt 6:

Hvarje län samt hvarje stad, hvars folkmängd uppgår till minst $\frac{1}{150}$ af rikets folkmängd, utgör en hufvudvalkrets. Valkretsarna kunna, om så önskas, af centralstyrelserna indelas i mindre valkretsar, men skall denna indelning, för att vara gällande, af förstärkta öfverstyrelsen godkännas.

Motionen n:r 4,

åsyftande, det 1896 års folkriksdag måtte besluta, att den socialistiska korporationen i landet måtte skiljas från den liberala korporationen.

(Fabrikör *J. Petterson-Olin*, Skara.)

Folkriksdagens beslut:

Under påpekande af, att ett bifall till motionen skulle nödvändig-göra en ändring af folkriksdagens program, i hvilket då tydligen borde inskrifvas, att personer, som i nationalekonomiskt afseende hysa socialdemokratiska åsikter, ej böra få deltaga i rösträttsarbetet tillsamman med personer af annan nationalekonomisk åskådning, och att konsekvensen häraf skulle sedan kunna leda till, att man en vacker dag började spörja rösträttsföreningarnas medlemmar efter deras religiösa eller andra åsikter och sedan beslöte att utdrifva dem, som hyste t. ex. metodistiska, baptistiska eller utilitistiska meningar, beslutar folkriksdagen afslå motionen.

Motionen n:r 5,

åsyftande, att 1896 års folkriksdag måtte antaga namnet rösträttsriksdag och bibehålla detta namn, äfven i det fallet att den socialistiska korporationen skulle skiljas från den liberala.

(Fabrikör *J. Petterson-Olin*, Skara.)

Folkriksdagens beslut:

Se motionen n:r 3.

Motionen n:r 6,

åsyftande, det 1896 års folkriksdag måtte besluta, att inga andra frågor eller utlåtanden få behandlas af folkriksdagen än sådana, som direkt beröra rösträttsfrågan.

(Fabrikör *J. Petterson-Olin*, Skara.)

Folkriksdagens beslut:

Folkriksdagen beslutar, att motionen icke till någon dess åtgärd föranleder.

Motionen n:r 7,

åsyftande, att vid agitationen för den allmänna rösträtten hädanefter den största vikt fästes vid framhållandet af, hvilka som för närvarande inneha den verkliga bestämmanderätten öfver landet och folkets angelägenheter, samt de stora vådorna af det öfverhandtagande moderna rustningsraseriet och hvarthän det leder.

(Kommunalordförande *A. Skotte*, Bjursås.)

Folkriksdagens beslut:

Rösträtts- Med anledning af motionen n:r 7, första punkten af motionen n:r 54
agitation- samt framställningarna n:r 5 och 16, hvilka motioner och framställningar
nen å framhålla vikten af rösträttsagitation på landsbygden, särskildt bland de
landsbygg- mindre jordbrukarne, beslutar folkriksdagen uttala sin anslutning härtill
den. och på denna sak fästa deras uppmärksamhet, som leda och utföra agi-
tationen för allmän rösträtt.

Motionen n:r 8,

åsyftande, att folkriksdagen ville fatta följande beslut:

När en rösträttsrörelsens ledare, förtroendeman eller ombud, hvilken gjort sig förtjänt af rösträttsvännernas förtroende, blir afskedad från sitt arbete och ej sedan kan få sig en jämförlig förtjänst med den han mistat, må Sverges rösträttsföreningars öfverstyrelse åtaga sig att från sin kassa till honom utbetala den skilnad i årsinkomst, som han genom uppsägningen af sitt arbete går miste om, sedan det blifvit styrkt af den rösträttsförening, hvaraf han är medlem, att han ej har gått utöfver sin befogenhet i förtroendet eller eljest, utom hvad som rör rösträttsarbetet, själf orsakat sitt afskedande. (Arbetare *Gust. Vesterberg*, Bollsta bruk.)

Folkriksdagens beslut:

Skade- I anledning af motionen n:r 8 och framställningen n:r 4 uttalar
stånd folkriksdagen sin lifliga sympati för förslaget att rösträttsorganisationen må
åt förföl- på ett eller annat sätt hjälpa de rösträttsvännere, som af sina arbetsgifvare,
da röst- utan eget förvållande i arbetet, blifva afskedade blott för sina rösträtts-
rättsvän- vänliga åsikters skull; men som folkriksdagen omöjligen i detalj kan upp-
ner. göra förslag om, huru denna hjälp i olika fall skall lämnas, beslutar folk-
riksdagen att anmoda öfverstyrelsen för Sverges rösträttsföreningar att taga
under ompröfning hvad som kan åtgöras i motionens syfte.

Motionen n:r 9,

åsyftande, att 1896 års folkriksdag, i egenskap af representant för större delen af Sverges befolkning, på sätt den lämpligast finner, hofsamt men bestämdt uttalar sin sympati — icke för något visst norskt partis sträfvan den, utan — för *norska folkets* kamp mot inre och yttre frihetsfientliga anslag och på det bestämdaste afsäger sig hvarje delaktighet i alla försök att på mer eller mindre våldsamt sätt ingripa i Norges inre angelägenheter.

(Hemmansägare *J. M. Pettersson*, Höglunda, Stugun.)

Folkriksdagens beslut:

Norska Då folkriksdagen anser, att de anslag mot vårt broderfolks konsti-
frågan. tution, hvilka, äfven om de enligt regeringschefens bestämda dementi icke

godkänts af regeringen, dock, efter hvad som af uttalanden i den regeringsvänliga pressen ofötydligt framgått, otvivelaktigt förefunnits och i chauvinistiska kretsar ännu förefinnas, skulle ovilkorligen leda till krig med broderfolket, hvilket oafsedt inre tvistigheter står som en man bakom sin konstitution;

då reaktionen i vårt land skulle, om Sverge ginge segrande ur en sådan strid, få ökad styrka och därmed de folkfrihetssträfvanden, för hvilka folkriksdagen är ett uttryck, försvaras, samt folkriksdagen således har icke blott full befogenhet utan rent af en plikt att uttala sig i frågan och i öfrigt i hufvudsak gillar den motivering för ett uttalande som af motionären anförts;

fattar folkriksdagen följande beslut:

Folkriksdagen, som själf är en målsman för svenska folkets sträfvanden för trihet och delaktighet i bestämmandet om Sverges öden, följer med sympatier vårt broderfolks, det norska folkets, kamp för bevarande af sin, mer än Sverges, demokratiska författning. Såsom representant för Sverges stora flertal rösträttslösa medborgare protesterar folkriksdagen på det bestämdaste emot alla försök af utomstående att på mer eller mindre våldsamt sätt ingripa i Norges inre angelägenheter.

Motionen n:r 10,

åsyftande, att folkriksdagen måtte taga i öfvervägande och hos regering och riksdag göra framställning om, att frågan om ytterligare anslag till försvaret må uppskjutas, till dess att en fullt rättvis rösträttsreform blifvit genomförd.

(Hemmansägare *Carl Andersson*, Smedsåsen, Nälden.)

Folkriksdagens beslut:

Då den politiska situationen för närvarande är sådan i vårt land, att hvarje framställning i det syfte motionären yrkat skulle vara resultatlös, beslutar folkriksdagen afslå motionen.

Motionen n:r 11,

åsyftande, att folkriksdagen tillsätter en komité, som utarbetar och till tryckning befordrar en kortfattad redogörelse öfver alla Sverges utgifter samt alla höga embetsmäns löner och goda ställning, som gör att de äro fiender till den allmänna rösträtten, och sådant i ströblad till allmänheten utsänder.

(Hemmansägare *G. A. Hägg*, Kolaboda, Ånäset.)

Folkriksdagens beslut:

Under hänvisning till, att folkriksdagen beslutat vidtaga särskilda åtgärder för spridande af folkupplysning i politiska och samhällliga frågor (se motionen n:r 50) och däryid i motionerna n:r 11, 15, 38, 40 och 61 berörda spörsmål torde komma att vederbörligen beaktas, beslutar folkriksdagen, att motionerna icke till någon dess vidare åtgärd föranleda.

*Ämnen
för upp-
lysnings-
skrifter*

Motionen n:r 12,

åsyftande, att folkriksdagen ville besluta, att alla länsföreningar må inom sina valkretsar uppsätta lämpliga och för rösträtten intresserade kandidater och sådant genom rösträttsvänliga tidningar och ströskrifter kungöra för allmänheten.

(Hemmansägare *G. A. Hägg*, Kolaboda, Ånäset.)

Folkriksdagens beslut:

Se motionen n:r 46.

Motionen n:r 13,

åsyftande, att folkriksdagen måtte besluta och lämna i uppdrag åt öfverstyrelsen för Sverges rösträttsföreningar att inom landet bilda en liffförsäkring på så billiga och anspråklösa grunder som möjligt, så att tillfälle kunde gifvas för såväl de allra sämst lottade som ock den, som önskar högre liffförsäkring, att kunna ernå detta sitt önskemål; och skulle sålunda denna liffförsäkringsförening indelas i klasser för högre och lägre försäkring, och skulle en hvar äga tillträde, som tillhör någon rösträttsförening i landet och fullgjort sina skyldigheter till densamma; samt

att folkriksdagen beslutar för nämnda ändamål afsätta 5- eller högst 10,000 kronor af de ihopsamlade dagsinkomstmedlen.

(Skomakaremästare *Axel Johansson*, Högdal, Vexjö.)

Folkriksdagens beslut:

Under erinran om, att inom landet arbeta en mängd aktiebolag, ömsesidighetsbolag och själfhjälps-föreningar, där möjlighet finnes för alla och en hvar att inträda, där äfven en stor del af de rösträttskräfvande äro delägare, och med hvilka en liknande försäkringsinrättning, anordnad af rösträttsorganisationen, svårligen skulle kunna med framgång konkurrera; samt under framhållande af, att förslaget i öfrigt ligger fjärran från rösträttskräfvet, för hvars främjande dagsinkomstmedlen äro insamlade;

beslutar folkriksdagen, att motionen ej må till någon dess åtgärd föränleda.

Motionen n:r 14,

åsyftande, att folkriksdagen må, för grundläggande och upparbetande af en billig veckotidning för svenska rösträttsföreningarna, af de insamlade dagsinkomstmedlen anvisa ett tillräckligt penningebelopp.

(Sadelmakare *C. J. Johansson*, Linköping.)

Folkriksdagens beslut:

Tidningsfrågan. Folkriksdagen anser, att, då rösträttsrörelsen till sitt förfogande har en väsentlig del af den politiska pressen, ett nytt särskildt organ för densamma icke är af behofvet påkalladt, och beslutar därför att motionen n:r 14 och framställningarna n:r 8, 9, 13 och 22 om grundläggande af en rösträttstidning icke till någon folkriksdagens åtgärd föränleda.

Motionen n:r 15,

åsyftande, att folkriksdagen måtte besluta om utarbetandet och spridandet af ett häfte, innehållande lämpliga utdrag af här i landet nu gällande politiska och kommunala röstbestämmelser.

(Sadelmakare *C. J. Johansson*, Linköping.)

Folkriksdagens beslut:

Se motionen n:r 11.

Motionen n:r 16,

åsyftande, att folkriksdagen tar under allvarligt öfvervägande, huruvida en partiell arbetsnedläggelse inom därför lämpliga industri- eller yrkesgrenar kan anses bli till gagn för rösträttsfrågans lösning;

samt under förutsättning af bifall härtill:

att inom de industri- eller yrkesgrenar, där en sådan kraftåtgärd bör komma till stånd, folkriksdagen beslutar igångsätta ett grundligt organisationsarbete på grundvalen af det redan nu så mäktiga fackförenings-systemet;

att det uppdrages åt öfverstyrelsen eller dess värkställande utskott att ställa sig i förbindelse med arbetarepartiet och de inom detsamma varande fackförbunden, på det att lönestrider och andra eventualiteter, som anses kunna skada, må under tiden för planens genomförande så mycket som möjligt undvikas;

att vid val af öfverstyrelse och dess värkställande utskott, jämte personer från det speciella rösträttspartiet, äfven personer väljas af de fackligt-politiskt organiserade arbetarnes målsmän, på det att förtroende till ledningen af arbetet å ömse sidor må kunna åstadkommas, något som är nödvändigt för att en så vidtomfattande och ansvarsfull plan som denna skall kunna utföras med afsedt resultat.

(Arbetare *O. Danielsson*, Gefle.)

Folkriksdagens beslut:

Se motionen n:r 57.

Motionen n:r 17,

åsyftande, att folkriksdagen fastställer bästa sättet att fortast möjligt få till stånd en så kallad storsträjk samt lämpligaste tiden för densamma.

(Arbetare *C. L. Hammarström*, Malmberget.)

Folkriksdagens beslut:

Se motionen n:r 57.

Motionen n:r 18,

åsyftande, att folkriksdagen, till åstadkommande af agitation för folkets upplysning om den enligt motionärernas uppfattning enda och rätta vägen

— samtidig arbetsnedläggelse — för att inom en ej allt för aflägsen framtid komma i åtnjutande af allmän och lika rösträtt, beslutar:

1. att tillsätta en månadligt aflönad resetalare inom hvardera af de sju nordligaste länen och en för två och två af de öfriga länen inom riket;

2. att upprätta stadgar med plikt för resetalaren att efterkomma dem, så att ej kappan får följa med vinden, samt att ett exemplar af dessa stadgar tillställes en hvar rösträtts- och arbetareorganisationsförening;

3. att dessa talares uppgift skall vara att, så långt möjligt är, bilda och förena rösträtts- och arbetareföreningar, samt att till öfverstyrelsens kassör för hvar månad inlämna reseräkningar jämte alla under månaden för broschyrer, skänker och frivilliga bidrag influtna medel och rapporter öfver sin värksamhet enligt stadgarne;

4. att omkostnaderna för resetalarne, folkrikisdagsmäns dagtraktamente och resor (äfvén 1896 års) jämte öfriga omkostnader för den allmänna rösträttens genomförande betalas ur dagsinkomstfonden med åläggande för rösträttsföreningarna att redovisa och öfverlämna möjligen influtna medel till dagsinkomstfonden.

(Arbetare *L. J. Jansson*, Malmberget.)

Folkrikisdagens beslut:

Se motionen n:r 57.

Motionen n:r 19,

åsyftande, att folkrikisdagen måtte besluta att åt Sverges rösträttsföreningars väkställande utskott uppdraga att gå i författning om åstadkommande af en rösträttsvänlig och rösträttsfrågan klart utredande korrespondens till landets rösträttsvänliga tidningar, hvilken korrespondens skulle kostnadsfritt tillställas tidningarna i fråga.

(Redaktionssekreterare *Gustaf Rydelius*, Visby.)

Folkrikisdagens beslut:

Rösträtts-
korrespon-
dens. Folkrikisdagen beslutar dels att hemställa till V. U. för Sverges rösträttsföreningars öfverstyrelse att vid de tillfällen, då den anser anledning därtill i dagspolitiken eller eljes föreligga, låta utarbета lämpliga artiklar och tillsända samtliga de tidningar inom landet, som kunna förmodas vilja lämna plats för dem å sin textafdelning;

dels att för ändamålet anvisa ett förslagsanslag af 500 kronor.

Motionen n:r 20,

åsyftande, att en sträjkassa på följande sätt öfver hela Sverige skulle komma till stånd: föreningar bildas på högst 10 man; i hvar förening,

som skall utse en ordförande, skall hvarje man betala 2 öre pr dag, hvilket blir i rundt tal 50 öre i månaden och hvarje kvinna 1 öre pr dag, hvilket blir 25 öre i månaden; ordföranden skall uppbära pänningarna och uttaga en postsparbanksbok och insätta pänningarna i sitt namn.

(Sägvärksföreståndare *J. P. Gustafsson*, Lindås.)

Folkrikisdagens beslut:

Se motionen n:r 57.

Motionen n:r 21,

åsyftande, att följande åtgärder vidtagas för organisationens utvecklande, pänningars insamlande och upplysnings spridande:

att rösträttsrörelsen i hvarje län tages om hand af en länskomité, bestående af länets nuvarande folkrikisdagsmän eller deras suppleanter, samt styrelsen för länsförbundet, där sådant finnes;

att dessa komitéer välja ordförande, sekreterare och kassör och ålägga dem att punktligt och samvetsgrant vårda organisationen;

att som hittills ordföranden i hvarje län är ledamot i öfverstyrelsen;

att öfverstyrelsen väljer ett värkställande utskott i Stockholm;

att detta utskott öppnar en centralbyrå med skyldighet att dagligen och outtröttligen värka för organisationens utveckling och befastande;

att på hvarje plats i landet utses välvilliga och vakna personer för att uppehålla förbindelsen mellan folket å ena sidan samt länskomitéerna och centralbyrån å den andra;

att dessa ombud väljas af rösträttsföreningarna, där sådana finnas, och annars utnämnas af länskomitéerna;

att mot hvarje ombud skall svara en viss befolkningssiffra, till exempel ett tusen personer, hvarigenom centralbyrån vid hvarje inkommen rapport blir i tillfälle att se, hur pass nitiskt arbetet bedrifvits;

att öresskrifter och öresbilder, lämpliga för allmän väckelse och upplysning, tryckas;

att för detta ändamål det mest omsorgsfulla urval göres i den allmänbildande litteraturen;

att till hvarje exemplars obetydliga tryckningskostnad lägges ett eller annat öre för att gå till folkrikisdagens fonder, i hvilka bidragarne få delägarerätt, allt efter sina insatser; samt

att för åstadkommande af punktlighet i redovisningarna den öfverenskommelsen göres dels med ombuden och dels med de sjukkassar, till hvilka ombuden eller dem närstående personer höra, att kvitto å månadsavgift till sjukkassan och kvitto å månadsuppbörd för folkrikisdagen få skickas i samma postförskottsårsändelse.

Vidare föreslås:

att en lämplig del af folkrikisdagens genom den allmänna och regelbundna öresinsamlingen hopbragta fonder utlånas till igångsättande af egnahemskolonier.

(Redaktör *A. Edling*, Sundsvall.)

Folkriksdagens beslut:

Då det torde ligga utom folkriksdagens värksamhetsområde att inlåta sig på vidtomfattande ekonomiska spekulationer, beslutar folkriksdagen att afslå motionens sista punkt.

(Beträffande öfriga punkter se motionerna n:r 47 och 50.)

Motionen n:r 22,

åsyftande, att folkriksdagen måtte:

1. *anslå 10,000 kr.* dels till inköp af redan befintliga skrifter, dels för att bekosta författande och utgifvande af sådana skrifter, som i motionens motivering äro nämnda;

2. anmoda rösträttsföreningarnas värkställande utskott, eller i fall dettas tid ej tillåter det, en för ändamålet särskildt tillsatt litteraturkomité att såväl träffa aftal om *inköp af lämpliga skrifter*, t. ex. ur Verdandis samling, till billigt pris och om *författande och utgifvande af behöfliga folkupplysningsskrifter* som genom utsändande af cirkulär om dessa skrifter m. m., förnämligast till rösträtts- och arbetareföreningar, värka för deras spridning antingen gratis eller mot mycket låga pris och för öfrigt enligt de i det föregående framställda grunderna;

3. föranstalta om en särskild årlig pänninginsamling i hela landet för fortsatt utgifvande af folkbildande ströskrifter.

(Snickare *Carl Johansson* och handlande *Olof Persson*, Helsingborg.)

Folkriksdagens beslut:

Se motionen n:r 50.

Motionen n:r 23,

åsyftande,

1. att folkriksdagen ville anmoda rösträttsföreningarnas värkställande utskott eller, ifall detta är förhindradt, en särskild komité att utsända inbjudningar till samtliga rösträtts-, fack- och fredsföreningar m. fl. samt till enskilda frisinnaade personer att sluta sig samman *till gemensamma opinionsyttringar och åtgöranden* i dagens frågor, hvarvid det främst gäller att arbeta för rösträttsreformen och därjämte att tillstålla valmöten inom sina respektive valkretsar före riksdagsval, sprida upplysande skrifter rörande på dagordningen stående frågor, anordna demonstrationer och möten för diskussioner och meningsyttringar rörande dessa frågor samt uttalande af protester mot reaktionära förslag i riksdagen, hvilka meningsyttringar och protester må tillställas riksdag, regering, partichefer och andra ledande personer;

2. att folkriksdagen ville såsom ledning för denna opinionsvärksamhet uppstålla ett *program*, på grundval af t. ex. de olika arbetareföreningarnas och folkpartiets i riksdagen program, samt sedan anmoda värk-

ställande utskottet (eller den särskilda komitén) att låta detta program åtfölja den i första punkten föreslagna inbjudningen;

3. att folkriksdagen ville genom värkställande utskottet eller komitén föranstalta om och anslå medel till en *undersökning rörande statkarlars, dagsvärkares, husmäns, torpare, mindre hemmansägares m. fl:s ekonomiska förhållanden* och de åtgärder, som för dessas förbättrande krävas, samt bekantgöra dessa åtgärder i afvaktan på att nästa folkriksdag må besluta om deras upptagande på programmet för vänstergruppernas samarbete;

4. att folkriksdagen ville anmoda värkställande utskottet eller den särskilda komitén att intill nästa folkriksdag fungera som *värkställande råd* för de samarbetande vänstergrupperna och i denna egenskap, så snart någon fråga af allmänare betydelse föreligger inom riksdagen, *uppfordra till opinionsmöten*. därom landet rundt, samt *låta författa föredrag och resolutioner* rörande frågan att tillställas föreningar och enskilde, som äro med om i fråga varande värksamhet, och må värkställande rådet, om det anses behöfligt, ombesörja, att föreningarna af de olika slagen i landsorterna öfverenskomma om *centralkomitéeer länsvis* såsom mellanhänder mellan de särskilda föreningarna och värkställande rådet, hvarvid bör betonas, att *hvarken centralkomitéeerna eller värkställande rådet ha något annat med föreningarna och deras värksamhet att skaffa än* beträffande i fråga varande opinionsyttringar;

5. att folkriksdagen måtte till den föreslagna värksamheten *anslå så stort belopp som erfordras* (t. ex. 2,000 kr. årligen under instundande riksdagsperiod) samt till undersökningen rörande jordbruksarbetares m. fl:s ställning ett för ändamålet behöfligt belopp.

(Snickare *Carl Johansson* och handlande *Olof Persson*, Helsingborg.)

Folkriksdagens beslut:

Beträffande punkterna 1, 2 och 4 se motionen n:r 2; beträffande punkterna 3 och 5 se motionen n:r 11.

Motionen n:r 24,

åsyftande, det folkriksdagen för sin del ville besluta att, under den tid folkriksdagen i år och framdeles är samlad i Stockholm, hvarje folkriksdagsman absolut måtte afhålla sig från alla rusdrycker; samt

att vid folkriksdagens gemensamma tillställningar (fester eller supéer) rusdrycker icke under någon form måtte få förekomma.

(Hemmansägare *Carl E. Ericsson*, Örbäck, Högfors.)

Folkriksdagens beslut:

Förvissad om, att folkriksdagens ledamöter äga tillräcklig karaktärsstyrka att icke vara i behof af något folkriksdagens beslut i denna fråga,

beslutar folkriksdagen, att, ehuru det vore önskvärdt att rusdrycker vid dess gemensamma fester etc. ej förekomma, motionen icke till någon direkt åtgärd föranleder.

(Detta beslut fattades med 62 röster mot 55.)

Minoritetens yrkande:

Folkriksdagen, som väl behjärtar motionens goda syfte, har dock ej att — i detta sammanhang — yttra sig om rusdrycksstrejk såsom påtryckningsmedel och beslutar därför, att motionen icke till någon åtgärd föranleder.

Motionen n:r 25,

åsyftande, att folkriksdagen ville besluta, det rösträttsföreningarnas värkställande utskott skall efter företagen utredning utfärda ett upprop till alla Sverges innebyggare och särskildt till dess frikyrkliga predikanter, att de i religionens och kristendomens namn måtte förbjuda den kristliga mänskligheten att öfva sig i vapnens bruk för att mörda sina medmänniskor.

(Hemmansägare Carl E. Ericsson, Örbäck, Högfors.)

Folkriksdagens beslut:

Ehuru öfvertygad om, att hvarje rösträttsvän hyser de varmaste sympatier för de fredsvänliga sträfvandena, beslutar folkriksdagen att, då fredsfrågan för närvarande ligger utom dess program, samt därjämte aktivt arbete för militärstrejk enligt dess uppfattning står i strid med nu gällande lag, afslå motionen n:r 25 såväl som framställningen n:r 7.

Motionen n:r 26,

åsyftande, det folkriksdagen måtte besluta att af dagsinkomstmedlen femton tusen (15,000) kronor måtte anslås till agitations-medel vid årets riksdagsmannaval;

att »folkpartiets» program måtte bli rösträttsvännernas valprogram under sommarens valkamp; samt

att i anledning därpå fattas de ytterligare beslut, hvilka efter sig yppande omständigheter och vid ärendets behandling förebragta saksakalvarna ansedda nödiga. (Hemmansägare Carl E. Ericsson, Örbäck, Högfors.)

Folkriksdagens beslut:

Se motionen n:r 46.

Motionen n:r 27,

åsyftande,

1. att folkriksdagen upptager det Henry Georgeska reformförslaget på rösträttsarbetets politiska program;

2. att, för att uppmärksamma och för att belysa detta reformförslags ofantligt stora betydelse för det sociala reformarbetet, i folkriks-

dagens namn och på folkriksdagens föranstaltande tryckes och sändes till alla rösträttsvänner i riket en lämpligt affattad afhandling, förslagsvis afhandlingen »Samhällsproblemet» — och i öfrigt motionens motivering, som för detta ändamål affattats. (Handlande *P. G. Esping*, Nässjö.)

Folkriksdagens beslut:

Se motionen n:r 2.

Motionen n:r 28,

åsyftande, att folkriksdagen tager under öfvervägande, huruvida icke rösträttsföreningarna på sitt program böra upptaga lokalt rusdrycksveto.

(Symaskinsarbetare *K. A. Bergström*, Husqvarna.)

Folkriksdagens beslut:

Se motionen n:r 2.

Motionen n:r 29,

åsyftande, att folkriksdagen ville besluta:

att uppdraga åt Sveriges rösträttsföreningars öfverstyrelse att på lämpligaste och värksamaste sätt företaga insamlingar i stor skala af pänningemedel till främjande af rösträttsarbetet;

att öfverstyrelsen, som är inför folkriksdagen gemensamt ansvarig för dessa medel, inom eller utom sig tillsätter ett bankutskott, som har arbetet med medlens insamlande och förvaltande sig närmast anförtrodt;

att de insamlade medlen, utöfver hvad som för tillfället erfordras för rösträttsarbetet, förvaltas och göras räntebärande under namn af *Folkets Bank*; äfvensom

att folkriksdagen ville utse 5 personer och lika många ersättare, att årligen intill nästa folkriksdag värkställa revision af medlens förvaltning och däröfver offentliggöra berättelse.

(Kontrollör *Karl Trotzig*, Hedemora.)

Folkriksdagens beslut:

Se motionen n:r 47.

Motionen n:r 30,

åsyftande, att folkriksdagen måtte taga under ompröfning, huruvida och på hvad sätt man skulle kunna upprätta ett eget bokförlag (eller tillöka ett redan befintligt), därifrån hvarje rösträttsförening kunde erhålla prisbilliga och goda böcker i rösträtts- och medborgarkunskap, i och för bildande af hvar sitt lilla bibliotek för utlåning af böcker till först och främst dess egna medlemmar.

(Riktare *H. Björkqvist*, Trollhättan.)

Folkriksdagens beslut:

Se motionen n:r 50.

Motionen n:r 31,

åsyftande, att, i enlighet med dagsinkomstsamlingens angifna syfte, till folkriksdagsmännen må af dagsinkomstmedlen utbetalas ett belopp af 5 kronor till hvarje för hvarje dag, folkriksdagen räcker, samt för den tid, som åtgår för resan till och från folkriksdagen.

(Redaktör *Waldemar Bülow* och snickare *J. M. Torngren*, Lund.)

Folkriksdagens beslut:

Folkriksdagsmännens dagtraktamente.

Då det af öfverstyrelsen beviljade belopp af 3 kr. i dagtraktamente åt folkriksdagsmännen måste anses otillräckligt under deras representation vid folkriksdagen, samt då det ingått i det allmänna medvetandet, att ur dagsinkomstfonden skulle utgå såväl dagtraktamente som resekostnader, hvarför det helt säkert skulle väcka motvilja inom landet att ytterligare påbjuda en frivillig insamling för bestridande af folkriksdagsmännens omkostnader, beslutar folkriksdagen att bevilja 5 kr. i dagtraktamente samt att de län, som förfoga öfver något öfverskott från de frivilliga insamlingarna vid folkriksdagsvalen, måtte åläggas att till dagsinkomstfonden redovisa dessa intill det belopp, som motsvarar summan af de af länets folkriksdagsmän ur dagsinkomstfonden uppburna dagtraktamenten.

(Detta beslut fattades med 89 röster mot 30.)

Minoritetens yrkande:

Enär dagsinkomstmedlen torde vara mera behöfliga till andra ändamål än i motionen berörda, anser sig folkriksdagen af sparsamhetsskäl böra, med vidhållande af öfverstyrelsens redan fattade beslut om tre kronor såsom dagtraktamente åt folkriksdagsmännen, afslå motionen.

Motionen n:r 32,

åsyftande,

att folkriksdagens beslut *oförtöfvadt* utgifvas i tryck;

att dessa beslut tillställas konungen, ministärens medlemmar, nuvarande ledamöterna af första och andra kammaren samt de, hvilka under året blifva till kamrarna nyvalda;

att besluten kostnadsfritt eller mot en så ringa afgift som möjligt tillhandahållas landets rösträttsföreningar och andra intresserade; samt

att härför erforderliga kostnader utgå ur dagsinkomstfonden.

(Redaktör *Waldemar Bülow*, Lund.)

Folkriksdagens beslut:

Folkriksdagen beslutar:

att folkriksdagens förhandlingar *oförtöfvadt* utgifvas i tryck; förhandlingarna skola under lämpliga rubriker innehålla fattade beslut med motiveringar samt minoritetsyrkanden i hufvudvotering; *Tryckning af folkriksdagens beslut.*

att dessa förhandlingar tillställas h. m:t konungen, ministärens medlemmar, nuvarande ledamöterna af första och andra kammaren samt de, hvilka under året blifva till kamrarne nyvalda;

att förhandlingarna mot en så ringa afgift som möjligt tillhandahållas landets rösträttsföreningar och andra intresserade; samt

att folkriksdagen uppdrager åt öfverstyrelsens V. U. att värkställa detta beslut.

Motionen n:r 33,

åsyftande, att folkriksdagen utser en deputation för att uppvakta riksdagsmannen hr A. Hedin, för det han så ärligt och oförskräckt för folkets talan i riksdagen.

(Snickare J. Nilsson, Varberg.)

Folkriksdagens beslut:

Med afslag på motionen n:r 55 om tacksamhetsadress, beslutar folkriksdagen att medeis en deputation om högst 7 personer uppvakta hr Hedin i det syfte, motionen n:r 33 omnämner. *Deputation till A. Hedin.*

Motionen n:r 34,

åsyftande, att 1896 års folkriksdag anmodar öfverstyrelsen för Sverges rösträttsföreningar att anordna allmänna svenska rösträttsmötet samtidigt med Stockholmsutställningen 1897, samt att folkriksdagen ville besluta att — såvida riksdag och regering icke under 1896—1897 års riksdagar bevilja de skattdragande men rösträttslöse politisk rösträtt — genom öfverstyrelsen för Sverges rösträttsföreningar eller af folkriksdagen tillsatt komité anordna en demonstration i Stockholm sommaren 1897 samtidigt med den stora utställningen för att såmedelst *exponera de rösträttslöse.*

(Målare O. R. Lindström, Forshaga.)

Folkriksdagens beslut:

På de grunder, som anförts i motionen n:r 34 och framställningen n:r 18, beslutar folkriksdagen att *Rösträttsmöte och demonstration 1897.*

dels uppdraga åt öfverstyrelsen att anordna 1897 års allmänna svenska rösträttsmöte till Stockholm under utställningen;

dels tillsätta en komité, som har att samtidigt med rösträttsmötet anordna en allmän rösträttsdemonstration i Stockholm.

Motionen n:r 35,

åsyftande,

att nästa folkriksdag sammanträder år 1902;

att under en tid af sex år, innevarande år inräknadt, i augusti månad hvarje år företages insamling af en half dagsinkomst;

att af de medel, som under nämnda tid insamlas, afsätts $\frac{2}{3}$ till en reservfond för de påtryckningsåtgärder, som 1896 års folkriksdag kommer att antaga, och $\frac{1}{3}$ användes till det pågående rösträttsarbetet; samt

att ofvannämnda medel förvaltas af Sverges rösträttsföreningars värkställande utskott, förstärkt med tvänne personer af den socialdemokratiska partistyrelsen.

(Hattarbetare *Oskar Kloo*, Karlskrona.)

Folkriksdagens beslut:

Se motionen n:r 47.

Motionen n:r 36,

åsyftande, att folkriksdagen beslutar uppdraga åt de respektive länens centralstyrelser att i samråd med öfverstyrelsen uppgöra förslag till länens uppdelning i mindre valkretsar med högst tre representanter i hvarje. Förslaget stadfästes af »allmänt rösträttsmöte».

(Hattarbetare *Oskar Kloo*, Karlskrona.)

Folkriksdagens beslut:

Se motionen n:r 3.

Motionen n:r 37,

åsyftande,

att folkriksdagen ville besluta bildandet af en »folkriksdagsfond», på de grunder:

att kapitalet bildas medelst allmänna öresbidrag;

att bidragen uppsamlas af för rösträttsaken intresserade personer medelst »stamböcker», liknande dem af värkställande utskottet utgifna, (upprättade efter österrikiskt mönster);

att hvarje innehafvare af sådan »stambok» ovilkorligen är skyldig redovisa till centralstyrelsen inom det län, i hvilket han är bosatt, 3 månader efter det han mottagit »stamboken»;

att centralstyrelserna äro redovisningsskyldiga till Sverges rösträttsföreningars öfverstyrelse en gång årligen, med afdrag af 10 0/0, som tillfaller centralstyrelsens kassa;

att de sålunda till öfverstyrelsen influtna medlen oafkortadt afsätts till en »folkriksdagsfond», som placeras i (solid) bankinrättning mot godtgörelse af gällande depositionsränta;

att endast folkriksdagen äger beslutanderätt om denna fond; samt

att 1896 års folkriksdag måtte, på sätt den finner lämpligast, anvisa medel till bekostande af tryckning af »stamböcker» m. m., som fordras för förslagets realisering. (Byggmästare *Ad. Andersson*, Nartorp, Börrum.)

Folkriksdagens beslut:

Se motionen n:r 47.

Motionen n:r 38,

åsyftande, att folkriksdagen må till öfverstyrelsens disposition ställa ett belopp af minst 5,000 kronor, för att, på sätt öfverstyrelsen finner lämpligt, uteslutande användas för inhämtande af upplysningar rörande sådana oegentligheter och missförhållanden, som ytterst ha sin orsak i den nu gällande, orättvisa, kommunala röstskalan; samt

på ett efter omständigheterna passande sätt låta sådana upplysningar komma till allmänhetens kännedom i så *vidsträckta* kretsar som möjligt.

(Hemmansägare *Mårt Per Andersson*, Norrbo, Grangärde.)

Folkriksdagens beslut:

Se motionen n:r 11.

Motionen n:r 39,

åsyftande, att folkriksdagen måtte taga i öfvervägande, huruvida en lämplig påtryckningsåtgärd skulle vara, att öfverstyrelsens värkställande utskott finge i uppdrag att låta trycka (de kunna ju kallas) folkriksdags- eller röst-rättspoletter, motsvarande 1, 2, 3, 4 och 5 öres värde o. s. v. i bundtar à 25—50—75—100 st. att sedan af rösträttsföreningar samt enskilda rösträttsvänner hos värkställande utskottet rekvireras mot kontant.

(Skräddare *Edv. Larsson*, Umeå.)

Folkriksdagens beslut:

Se motionen n:r 47.

Motionen n:r 40,

åsyftande, att folkriksdagen beviljar ett belopp af två tusen kronor (2,000 kr.) af dagsinkomsterna till betäckande af kostnaden för tryckning och spridning af en broschyr, som i hufvudsak påvisar nödvändigheten af allmän rösträtt för svenska folket, om det skall kunna göra sina intressen nog gällande i lagstiftningen och sig själf beskatta.

(Grufarbetare *Olof Landgren*, Bjuf.)

Folkriksdagens beslut:

Se motionen n:r 11.

Motionen n:r 41,

åsyftande,

1) att folkriksdagen tillsätter en komité på exempelvis 3 personer med uppdrag att underhandla med ledarne för folkpartiet i riksdagens andra kammare i och för åvägabringande af en enhetlig partiorganisation, omfattande alla frisinnaade folkliga föreningar i vårt land;

2) att folkriksdagen beslutar, att vid stundande riksdagsmannaval folkpartiets kandidater skola understödjas af de organiserade rösträttsföreningarna.

(Landtbrukare *Emil Gullers*, Finspong.)

Folkriksdagens beslut:

Beträffande punkt 1 se motionen n:r 2; beträffande punkt 2 se motionen n:r 46.

Motionen n:r 42,

åsyftande, att tredje punkten af mom. 4 i »Plan för folkriksdagen 1896», hvilken är af följande lydelse:

»Andra frågor än rösträttsfrågan kunna upptagas till behandling af folkriksdagen, om 200,000 myndiga svenska medborgare begärt detta på petitionslistor» ... måtte upphävas.

(Landtbrukare *Emil Gullers*, Finspong.)

Folkriksdagens beslut:

Folkriksdagen beslutar, att motionen icke till någon dess åtgärd föranleder.

Motionen n:r 43,

åsyftande, att 1896 års folkriksdag ville besluta öfverlämna till en för ändamålet särskildt utsedd komité att med någon tändsticksfabrik i riket träffa öfverenskommelse om tillsaluhållande af tändstickor, försedda å askarna med etiketter: »*Allmän rösträtts*», till ett pris 10 öre pr paket *utöfver* det vanliga, med skyldighet för tändsticksfabriken att till rösträttsrörelsens kassa redovisa öfverbetalningen enligt med komitén gjord öfverenskommelse.

(Stationskarl *Anton Rehné*, Karsjö.)

Folkriksdagens beslut:

Se motionen n:r 47.

Motionen n:r 44,

åsyftande, att öfverstyrelsen för Sverges rösträttsföreningar får i uppdrag att under år 1898 igångsätta en namninsamling, där de, som teckna sina namn, förbinda sig att på lämplig dag under år 1899, som af

samma styrelse må bestämmas, nedlägga allt arbete, och bör vid denna namninsamling särskild uppmärksamhet egnas dem, som äro anställda vid de olika grenarne af vårt kommunikationsväsende; samt

att, på det nödig upplysning må gifvas angående innebörden af de medel, som omständigheterna tvingat oss tillgripa, all agitation genom öfverstyrelsens försorg hädanefter och särskildt under hela året 1898 må gå ut på att värka för allmän arbetsnedläggelse, och att de ströskrifter och broschyrer, som genom samma styrelse komma att spridas, få samma hufvuduppgift.

(Bokhållare *Pär Axelsson*, Söderhamn.)

Folkrikisdagens beslut:

Se motionen n:r 57.

Motionen n:r 45,

åsyftande, att folkrikisdagen anvisar 10,000 kr. till den organiserade rösträttsrörelsens valfond för 1896 års riksdagsmannaval.

(Kapten *Julius Mankell* och filosofie doktor *David Bergström*, Stockholm.)

Folkrikisdagens beslut:

Se motionen n:r 46.

Motionen n:r 46,

åsyftande, att folkrikisdagen fastställer följande hufvudpunkter med afseende å agitationens bedrivande i och för 1896 års riksdagsmannaval: ått öfverstyrelsen för Sverges rösträttsföreningar uppdrages:

1) att handhafva den högsta ledningen af valagitationen, som bör bedrivas dels genom offentliga uttåg, ströskrifter, meddelanden i pressen o. dyl., dels genom korrespondens med intresserade organisationer och personer i de olika orterna, utsändande af talare och agitatorer, föranstaltande om proffval efter allmän rösträtt, där så ske kan;

2) att snarast åstadkomma en sammanslutning af alla rösträttsfilialer valkretsvis till samvärkan vid valrörelsen och riksdagsmannavalen;

3) att genom länsrösträttsförbunden och deras centralstyrelser om möjligt i alla valkretsar organisera valföreningar och agitationsnämnder, som få i uppdrag att inom sina respektive områden leda valrörelsen, anordna valmöten, där lämpliga kandidater kunna uppställas och interpelleras, agitera i den lokala tidningspressen samt låta trycka och kring-sprida valcirkulär och röstsedlar.

(Filosofie doktor *David Bergström*, Stockholm.)

Folkrikisdagens beslut:

Med anledning af motionerna n:r 12, 26, 41, 45, 46, 48, 54, 56 samt framställningarna 6, 23 och 25, fastställer folkrikisdagen, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med motionen n:r 46, följande hufvud-

Agitationen för riksdags-

*man*na ca-punkter med afseende å agitationens bedrifvande i och för 1896 års *len* 1896. riksdagsmannaval:

åt förstärkta öfverstyrelsen för Sverges rösträttsföreningar uppdrages:

1) att handhafva den centrala ledningen af valagitationen, som bör bedrifvas dels genom offentliga upprop, ströskrifter, meddelanden i pressen o. dyl., dels genom korrespondens med intresserade organisationer och personer i de olika orterna, utsändande af talare och agitatorer, föranstaltande om profval efter allmän rösträtt, där så ske kan;

2) att snarast åstadkomma en sammanslutning af alla rösträttsvänliga organisationer valkretsvis till samvärkan vid valrörelsen och riksdagsmannavalen;

3) att genom länsrösträttsförbunden och deras centralstyrelser om möjligt i alla valkretsar organisera valföreningar och agitationsnämnder, som få i uppdrag att inom sina respektive områden leda valrörelsen, anordna valmöten, där lämpliga kandidater kunna uppställas och interpelleras, agitera i den lokala tidningspressen samt låta trycka och kring-sprida valcirkulär och röstsedlar.

Till den sålunda planlagda agitationen anslås af folkrikisdagens dagsinkomstmedel ett belopp af 5,000 kronor.

Motionen n:r 47.

åsyftande, det folkrikisdagen ville besluta att under innevarande år och till dess annorlunda beslutas, uppmana alla för rösträttsfrågans lösning intresserade att årligen i augusti månad uppoffra en dagsinkomst af sitt arbete, i enlighet med föregående års dagsinkomstteckning, och må 25 % af de insamlade medlen i hvarje län tillfalla länsförbundens kassor och 75 % redovisas till öfverstyrelsens kassör.

(Landtbrukare *Håkan Olsson*, Lörby, Sölvesborg, m. fl.)

Folkrikisdagens beslut:

*Medelans-
skaffning
till röst-
rättsrö-
relsen.* Då en dagsinkomstteckning nyligen försiggått, synes det folkrikisdagen mindre lämpligt att nu så snart igen betunga rösträttsvännerna med en ny sådan eller på annat sätt påkalla deras offervillighet, hälst som det torde möta svårigheter att bland folkrikisdagens olika mening-grupper vinna enighet om medlens förvaltning och användning. Skulle omständigheterna kräva en ny större insamling före nästa folkrikisdag, föreställer sig folkrikisdagen att rösträtts- och arbetareorganisationerna nu liksom vid den företagna dagsinkomstteckningen skola föranstalta därom.

På anförda skäl beslutar folkrikisdagen,

att de i motionerna n:r 21, 29, 35, 37, 39, 43, 47, 50, 51 samt framställningarna n:r 1, 20, 21 och 26, framställda förslagen om anskaffande af pänningmedel till rösträttsarbetet, ej till någon folkrikisdagens åtgärd föranleda.

Motionen n:r 48,

åsyftande, att minst 500 kronor måtte anslås till en agitation för årets riksdagsmannaval inom Blekinge län, i syfte att detta må utfalla i något mer rösträttsvänlig riktning än hittills varit fallet.

(Landtbrukare *Håkan Olsson*, Lörby, Sölvesborg, m. fl.)

Folkriksdagens beslut:

Se motionen n:r 46.

Motionen n:r 49,

åsyftande, att folkriksdagen måtte besluta att på öfverstyrelsens bekostnad engagera en eller två talare, som året om måtte vara i värksamhet i och för missionering, särskildt på mindre vakna platser.

(Landtbrukare *Håkan Olsson*, Lörby, Sölvesborg,
och toffelmakare *Ola Larsson*, Mörrum.)

Folkriksdagens beslut:

Ur synpunkten af att folkriksdagen är ett enhetligt uttryck för alla *Den munt-* dem, som arbeta för allmän rösträtt, och då det står klart för folkriks- *liga röst-* dagen, att denna enhetsprincip ej bör rubbas, finner folkriksdagen det *rättsagi-* alldeles oriktigt, att den utdelar bidrag åt något särskildt parti såsom *tationen.* sådant, hvilket synes vara syftet med det i motionen n:r 59 gjorda yrkandet.

Med hänvisning i öfrigt till folkriksdagens beslut angående skriftspridning för politisk och samhällelig folkupplysning och då folkriksdagen ansett det vara af största vikt, att den muntliga agitationen såsom synnerligen effektiv ej försummas, beslutar folkriksdagen med anledning af motionerna n:r 49, 51 och 59 samt framställningarna n:r 12 och 29:

att för den muntliga agitationen för allmän rösträtt ur dagsinkomstfonden anslås 5,000 kr.:

att denna summa omhänderhafves och förvaltas af förstärkta öfverstyrelsen för Sverges rösträttsföreningar;

att alla sådana föreningar och fraktioner, som hafva allmän rösträtt på sitt program och som i agitationssyfte för allmän rösträtt vilja utsända föredragshållare, äga att hos förstärkta öfverstyrelsen söka anslag därtill; samt

att samma styrelse efter pröfning af ansökningarna äger att i hvarje fall fatta beslut och eventuelt att utanordna medlen.

Motionen n:r 50,

åsyftande, att folkriksdagen måtte besluta:

att för en tid af tre år tillsätta en komité af 5 personer jämte lika många suppleanter, underkastade granskning af folkriksdagens revisorer och ansvarsskyldiga inför folkriksdagen, med uppdrag att, på sätt

i motionen angifvits och föröfrigt efter bästa förstånd, värka för folkets statsborgerliga upplysning, företrädesvis genom en omfattande skriftspridning;

att af tillgängliga dagsinkomstmedel för detta ändamål tills vidare anvisa ett belopp af 10,000 kr.; samt

att uppdraga åt öfverstyrelsen (eller annat förtroenderåd) att vid början af nästa år, för att skaffa en årligen påräknelig inkomst såväl för bedrivande af ifrågavarande folkupplysningsvärksamhet som för rösträttsarbetet i allmänhet, utfärda teckningslistor med förbindelse för abonnenterna att årligen, intill dess en effektiv rösträttsreform genomförts i vårt land, afstå en half dagsinkomst, hvilken skall redovisas till vederbörande listnehafvare och af denne till vederbörande listutsändare före den 1 oktober hvarje år samt lika fördelas mellan rösträttsföreningarnas öfverstyrelse (eller motsvarande förtroenderåd) och länens centralstyrelser.

(Redaktör *Mauritz Hellberg*, Karlstad.)

Folkrikisdagens beslut:

*Svenska
folkets
upplys-
ning
genom
masssprid-
ning af
billiga
ströskrif-
ter.*

I åtskilliga motioner (nr 21, 22, 30, 50, 52 och 54) har framhållits, att sträfvandet för politisk medborgarrätt för Sverges bredaste folklager ännu icke af dessa hvarken så allmänt eller så varmt och fast omfattats, som oundgängligen kräfvades för att gifva rörelsen framgång i kampen mot hittills öfvermäktiga motståndare. Orsaken till detta förhållande, hvars värklighet icke lär kunna bestridas, äro väl flere; men den förnämsta måste dock tvifvelsutan sökas däri, att de rösträttslöse i vårt land ännu i så hög grad sakna den upplysning i fråga om politiska och samhällliga spörsmål, utan hvilken de icke kunna med något lefvande inträse hängifva sig åt arbetet för dessas lösning. Därför kunna de icke håller ännu skapa den allmänna och energiska opinion, som är det första villkoret för att en folklig reform skall kunna tränga sig fram trots ett maktägande fåtals irriga försök att hålla den tillbaka. Rösträttsreformen, hvilken af alla vakna, klarseende demokrater inses vara och betecknas såsom nyckeln till den port, som f. n. utestänger det stora flertalets önsningar och behof från rådslagen om samhällets angelägenheter, kan icke bli en trängande lifssak för detta flertal, förr än det fått en något så när klar uppfattning om sin egen samhällliga ställning. Har det däremot väl vunnit en sådan klarhet, så skall det ofelbart söka ett medel till förändring af sin belägenhet, och skarorna skola flocka sig kring rösträttskräfvet såsom det tecken, i hvilket de skola segra. En mera djupgående politisk och samhällelig upplysning blir därför den uppgift, hvilken enligt alla rösträttsvänners samstämmiga mening kräver sin lösning af de rösträttslöses representation i närvarande ögonblick, då det tydligt nog visat sig att petitionens och demonstrationens hittills använda medel icke mäktat föra frågan längre än till en låt vara framskjuten plats på dagens politiska program. Folkrikisdagen bör också påtaga sig denna

stora och kräfvande uppgift; lyckas den i dess lösning, skall den därmed ha satt sig ett märke i svenska folkets politiska lif.

Den lämpligaste formen för den upplysningsvärksamhet, som folkriksdagen sålunda skulle anordna, har utskottet i likhet med flera motionärer tänkt sig vara *en omfattande massspridning af smärre, billiga folkskrifter*. Ett dylikt företag erfordrar dels en duglig central ledning, dels en landet ompännande organisation för skrifternas ändamålsenliga distribution. Folkriksdagen har hufvudsakligen begränsat sin uppgift till frågan, huru centralledningen bör vara beskaffad, anseende att denna sedan bör kunna finna sina förmedlande organ och formen för dessas funktioner. Folkriksdagen har emellertid tänkt sig, att i allmänna drag denna skriftspridning skulle så planläggas, att i syfte af största möjliga utbredning priset alltid sättes så lågt, att icke större fond samlas, än för fortsatt utveckling af detta skriftspridningsarbete är behöfligt. Å andra sidan har man tänkt sig, att detta för den samlade rösträttsrörelsen gemensamma förlag bör kunna påräkna som naturliga agenter dels rösträttsföreningarna, dels fackföreningarna, hvilka dels själfva, dels genom lämpliga ombud skulle bedrifva försäljningen. Folkriksdagen har trott, att det skulle vara synnerligen lämpligt, att genom relativt hög provision äfven ekonomiskt intressera dessa föreningar och skriftspridare. Den allmänna ledningen af detta politiska och samhällseliga folkupplysningsföretag har folkriksdagen trott lämpligen kunna anförtros åt det folkriksdagens förtroenderåd, som redan finnes, nämligen den förstärkte öfverstyrelsen, hvilken kan antagas bestå af de mest nitiska rösträttsvännerna inom landets olika delar och hvilken därför bör vara skickad att främja sakens framgång på hvarje ort. Men därutöfver erfordras att finna en person, som kan ställas i spetsen för företaget, planlägga dess värksamhet, anskaffa för dess realiserande behöfliga författarekrafter och handhafva hela mångfalden af dess värkställighetsdetaljer, med ett ord vara själen i detsamma. Denna person anser utskottet lämpligast böra utses direkt af folkriksdagen, som också bör bestämma beloppet af det arvode, hvarmed hans maktpåliggande arbete skall betalas, och som bör tilltagas så, att det blir honom möjligt att egna erforderlig tid och kraft åt detsamma.

Gränsen mellan den värkställande föreståndarens och förstärkte öfverstyrelsens befogenheter kan svårligen på förhand uppdragas genom några närmare bestämmelser. I ytterst allmänna ordalag antydt bör den föres uppdrag företrädesvis vara initiativtagande, planläggande, detaljbestämmande och utförande, den senares mera rådgifvande och pröfvande. Den i allt väsentligt rådande enighet om värksamhetens mål och det uppriktiga intresse för dess framgång, som bör kunna förutsättas hos bådaddera, skola väl för öfrigt utgöra tillräcklig borgen för att samarbetet kan bedrivas utan några svårare slitningar. Icke håller torde det vara af nöden att söka åstadkomma några utförliga stadganden för de blifvande folkskrifternas innehåll. Äfven i detta afseende bör företagets ledning

tillräckligt garantera för, att ingenting sådant, som kan strida mot folkriksdagens syfte, kommer att genom dess åtgörande publiceras.

Slutligen, då grundläggandet af detta folkupplysningsvärk tvifvelsutän kommer att bli innevarande folkriksdags förnämsta gärning, så bör af de insamlade dagsinkomstmedlen anslås ett så pass rundligt belopp för ändamålet, att företaget kan anses någorlunda ekonomiskt betryggadt. Folkriksdagen anser beloppet böra sättas till 10,000 kr., hvilka helt visst icke bättre kunna användas till rösträttssakens fromma.

Ehuru förberedelserna till detta omfattande arbete nödvändigtvis kräfva ej så liten tid, vill folkriksdagen uttala önskvärdheten af att det samma må kunna igångsättas under loppet af innevarande år.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt beslutar folkriksdagen:

att i öfverensstämmelse med ofvan angifna plan föranstalta en fortgående utgifning i massupplagor af mycket billiga skrifter, afsedda att bidraga till svenska folkets politiska och samhällliga upplysning;

att ledningen af detta upplysningsföretag öfverlämnas åt den förstärkta öfverstyrelsen för Sverges rösträttsföreningar, jämte en af folkriksdagen särskildt utsedd föreståndare;

att, i händelse af föreståndarens afgang före folkriksdags sammanträdande, den förstärkta öfverstyrelsen skall utse hans efterträdare;

att föreståndarens årliga arvode bestämmas till 1,200 kronor att fr. o. m. den 1 okt. 1896 utgå af de till företaget anslagna medlen; samt

att folkriksdagen till detta företag anvisar af dagsinkomstmedlen ett belopp af 10,000 kronor, hvilka från och med den 1 juni 1896 i mån af behof efter föreståndarens attesting utbetalas af öfverstyrelsens kassaförvaltare, som handhafver dessa medel som en särskild fond.

Genom särskildt beslut utsåg folkriksdagen till föreståndare för folkupplysningsföretaget fil. doktor David Bergström.

(Beträffande den i motionen n:r 50 föreslagna dagsinkomstteckningen se motionen n:r 47.)

Motionen n:r 51,

åsyftande,

1) att folkriksdagen ville besluta anställande af fast aflönade, för år valda resetalare för hvarje län, eller där så ske kan till ett distrikt förena 2 eller flera län;

2) att för bestridande af omkostnaderna för ifrågasvarande resetalare folkriksdagen ville besluta utfärdandet af upprop för en ny dagsinkomstteckning:

3) att, om denna motion vinner bifall, instruktion för dessa tjänstemän upprättas af öfverstyrelsens värkställande utskott.

(Smed *J. Marklin*, Luleå.)

Folkriksdagens beslut:

Beträffande punkterna 1 och 3 se motionen n:r 49; beträffande *riksdagsmannavalen* 1896. punkt 2 se motionen n:r 47.

Motionen n:r 52,

åsyftande, att folkriksdagen beslutar tillsätta en komité med uppgift att värka för inrättande af folkbibliotek inom kommunerna samt till centralstyrelserna ställa en uppfordran att föranstalta om motsvarande underkomitéer inom länen. (Arrendator *O. G. Stensson*, Aspsäter, Karlstad.)

Folkriksdagens beslut:

Se motionen n:r 50.

Motionen n:r 53,

åsyftande, att folkriksdagen ville uttala sig för en sådan grundlagsförändring, hvarigenom hvarje välfräjdad svensk man, som betalar skatt till stat och kommun, tillerkännes politisk rösträtt.

(Förman *J. Ekberg*, Billingsfors.)

Folkriksdagens beslut:

Ehuru folkriksdagen anser, att det politiska streckets sänkande till *Kommunalstreck* det kommunala skulle kunna betraktas såsom en afbetalning på de rösträttslöses kraf om allmän rösträtt, beslutar folkriksdagen, då ingen anledning förefinnes att i detta afseendé modifiera dess program, att afslå motionen.

Motionen n:r 54,

åsyftande, att folkriksdagen måtte göra följande principuttalanden:

1) att rösträttsarbetet i hufvudsak bör och *måste* koncentreras på missionering, särskildt å landsbygden, i ändamål att åstadkomma den fasta organisation som är *absolut nödvändig* för att i det afgörande ögonblicket äga största möjliga *valfrihet* i fråga om stridssätt och vapenslag;

2) att alla ändamålsenliga medel naturligtvis böra tillitas, men att medel af mer eller mindre våldsamt natur endast *i nödfall och efter moget öfvervägande* böra tillgripas och i *intet fall*, så länge ej *absolut säkerhet* finnes, att det afsedda ändamålet därigenom kan vinnas;

3) att rösträttsrörelsen under valstriden för de förestående andra-kammarvalen till kommande treårsperiod har en alldeles speciell uppgift att fylla, och att lösen därvid måtte lyda: »sparsamhet med statens medel!»

(Hemmansägare *J. M. Pettersson*, Höglunda, Stugun.)

Folkriksdagens beslut:

Beträffande punkt 1 se motionen n:r 7; beträffande punkt 2 se motionen n:r 50; beträffande punkt 3 se motionen n:r 46.

Motionen n:r 55,

åsyftande, det folkriksdagen ville besluta att tillsända riksdagsman hr A. Hedin en tacksamhetsadress som uttryck för ett gemensamt, från alla frinnade svenska medborgare gående tack och erkännande för hans oförskräckta och energiska arbete i sanningens och humanitetens tjänst.

(Landtbrukare *Carl Johansson*, Stora Rud, Ör.)

Folkriksdagens beslut:

Se motionen n:r 33.

Motionen n:r 56,

åsyftande, att folkriksdagen måtte besluta:

att uppmana alla den allmänna rösträttens anhängare att öfverallt, där så kan ske, sörja för att under valagitationen till nu förestående andra-kammar-val också profval efter allmän rösträtt kommer till stånd, i hvilket profval samtliga organisationer och grupper böra deltaga, hvilka vilja göra anspråk på att anses som vänner af allmän rösträtt; samt

att för öfrigt upprepa föregående folkriksdags opinionsyttring i denna fråga.

(Litteratör *Hjalmar Branting*, Stockholm, m. fl.)

Folkriksdagens beslut:

Se motionen n:r 46.

Motionen n:r 57,

åsyftande, att folkriksdagen ville besluta:

a) en fortsatt, systematisk utredning af frågan om ändamålsenliga och utförbara påtryckningsåtgärder till den allmänna rösträttens vinnande;

b) att uttala sitt principiella gillande af förslaget om storsträjk som yttersta medel till den politiska olikställighetens undanrödjande.

(Litteratör *Hjalmar Branting*, Stockholm, m. fl.)

Folkriksdagens beslut:

*Storsträjk
såsom
påtryck-
ningsme-
del.*

Att förslaget om en storsträjk såsom ett vapen för den allmänna rösträttens eröfring vunnit anhängare i vårt land och funnit målsmän i folkriksdagen är lätt förklarligt, då detta vapen i ett land, Belgien, användts med framgång och äfven i ett annat i någon mån med vårt eget i rösträttspolitiskt afseende jämförligt land, Österrike, varit i fråga att tillgripas.

Den utredning angående påtryckningsåtgärder, som förra folkrikssdagen beslöt och hvars resultat nu föreligger i utlåtandet från påtryckningskomitén, visar emellertid uppenbart å ena sidan att i de få större städer och arbetscentra, där storsträjken skjutits fram på rösträttsprogrammet, den ännu är föga mer än en diskussionsfråga och har lång väg kvar, innan den ens där blir en aktionsfråga, och å andra sidan att för den ojämförligt största delen af rösträttsvännerna själfva tanken på storsträjker sig såsom utförbar, ja för ganska många rent af som omoralisk. Och äfven om affattningen af förra folkrikssdagens beslut i fråga om utredningen, hvilket beslut i sin ordning varit bestämmande för den form, hvari frågoformulären framträdde, icke var den lyckligaste, så visa i alla fall de ingångna svaren — och icke minst den omständigheten att så få sådana inkommit — alldeles tydligt, att detta påtryckningsmedel icke bakom sig har någon allmän folkmening, äfvensom att den fortsatta undersökning, som påyrkats, icke skulle medföra något väsentligt annat resultat än det gifna.

Förhållandena i vårt land äro dessutom f. n. sådana, att enligt folkrikssdagens mening den politiska storsträjken här är mera utförbar än i land med längre framskriden storindustri.

Folkrikssdagen anser sig af dessa skäl icke kunna vidtaga några åtgärder eller göra något uttalande för en storsträjksagitation. Den säkraste vägen för folkrikssdagen att nu gå fram mot sitt mål, den allmänna rösträttens eröfring, är enligt dess mening ett fortsatt och mera djupgående väckelse- och upplysningsarbete samt en alltmera fast och utvecklad organisation bland såväl landsbygdens rösträttsvännar som bland de fackligt sammanslutna industriarbetarne.

Folkrikssdagen beslutar alltså:

att afslå motionerna n:r 16, 17, 18, 20, 44 och 57.

(Detta beslut fattades med 67 röster mot 63.)

Minoritetens yrkande:

Folkrikssdagen beslutar att icke för närvarande vidtaga någon åtgärd med anledning af de väckta motionerna rörande storsträjker, utan öfverlämna åt arbetareorganisationerna att, om det synes dem lämpligt, förbereda möjligheten af detta påtryckningsmedel.

Motionen n:r 58,

åsyftande, att från och med 1897 till demonstrationsdag för allmän rösträtt antages 1 maj, eller där bestämda hinder möta för, att få denna dag fri, första söndagen i maj.

(Litteratör *Hjalmar Branting*, Stockholm, m. fl.)

Folkriksdagens beslut:

Demonstrationsdag för allmän rösträtt. Folkriksdagen beslutar, det fr. o. m. 1897 till demonstrationsdag för allmän rösträtt må antagas 1 maj, enskilda föreningar dock obetaget att om de så för godt finna till demonstrationsdag använda annan lämplig dag.

(Detta beslut fattades med 77 röster mot 56.)

Minoritetens yrkande:

Med vidhållande af 1893 års folkriksdagsbeslut, beslutar folkriksdagen, att det dock må vara de särskildta föreningarna obetaget att till demonstrationsdag använda 1 maj eller annan därtill lämplig dag.

Motionen n:r 59,

åsyftande, att folkriksdagen såsom en gärd af rättvisa måtte besluta att af den befintliga dagsinkomstfonden anslå ett belopp af femtusen (5,000) kronor till det socialdemokratiska arbetarepartiet för rösträttsagitationens bedrivande i vårt land.

(Skomakare *Albert Forsell*, Stockholm.)

Folkriksdagens beslut:

Se motionen n:r 49.

Motionen n:r 60,

åsyftande, att folkriksdagen måtte besluta, att alla de af riksdagens andra kammars ledamöter, som vistas i hufvudstaden, inbjudas att deltaga i folkriksdagens förhandlingar, men ej i dess beslut.

(Snickare *O. Alb. Öberg*, Enköping.)

Folkriksdagens beslut:

Riksdagsmännen och folkriksdagen. Folkriksdagen beslutar inbjuda till deltagande i sina förhandlingar samtliga ledamöter af riksdagens första och andra kammare, hvilka intressera sig för de spörsmål, som vid folkriksdagen föreligga till behandling.

Motionen n:r 61,

åsyftande, att en broschyr eller unionshistoria utarbetas på initiativ af folkriksdagen, hvilken broschyr sanningsenligt afhandlar unionen från dess början och tillägnas såväl svenska som norska folket.

(Lokomotivförare *H. M. Andresen*, Falköping-Ranten.)

Folkriksdagens beslut:

Se motionen n:r 11.

Motionen n:r 62,

åsyftande, att folkriksdagen måtte utse en deputation, som vid konungens hemkomst den 21 maj, mottager honom vid Stockholms centralstation och öfverlämnar till honom en skrifvelse, hvori det nu rösträttslösa folkets begäran att erhålla medborgarrätt uttalas; samt

att denna deputation åtföljes af folkriksdagens medlemmar en corps.

(Skräddare *August Palm*, Stockholm.)

Folkriksdagens beslut:

Då h. m:t konungen icke är obekant med de åskådningar, för hvilka folkriksdagen är ett uttryck, anser folkriksdagen, att en deputation i det syfte hr Palm föreslagit är obehöflig, och beslutar, att motionen ej till någon dess åtgärd föranleder.

Framställningar

från icke-folkriksdagsledamöter.

Framställningen n:r 1,

åsyftande, att folkriksdagen måtte besluta bildandet af en folkbank, bygd på följande grunder:

- att grundfonden erhålles genom aktier;
- att aktierna sättas så billiga som möjligt, på det att arbetare i allmänhet må kunna bli delägare;
- att antalet aktier på delägare begränsas; eller
- att ingen delägare må äga mer än en röst vid handläggning af bankens angelägenheter, på det att kapitalister icke må kunna invärka skadligt på bankens syfte.

(Byvattnets rösträttsförening.)

Folkriksdagens beslut:

Se motionen n:r 47.

Framställningen n:r 2,

åsyftande,

- 1) att folkriksdagen för sin del beslutar, att alla i landet organiserade freds- och rösträttsföreningar förena sig till ett parti med namnet *Sverges folkparti* och såsom sådant parti ställer sig under riksdagens ytterlighetspartis program;
- 2) att folkpartiets värkställande utskott har sitt säte i Stockholm och att en öfverstyrelseledamot utses i hvarje organiseradt län;
- 3) att i hvarje organiseradt län en centralstyrelse finnes, hvars ordförande är själfskrifven öfverstyrelseledamot;
- 4) att i hvarje valkrets till andra kammaren, eller s. k. distrikt, finnes en distriktstyrelse, hvars ordförande och sekreterare äro själfskrifna centralstyrelseledamöter i samma län;
- 5) att den sistnämnda styrelsen skall vara bestående af minst 7 och högst 9 ordinarie ledamöter och 2 suppleanter; och skola dessa om möjligt vara bosatta i olika kommuner inom distriktet och på ett ener-

giskt sätt vaka öfver inom distriktet förekommande politiska och kommunala val samt bilda föreningar, skaffa talare, arrangera möten o. d.;

6) att dessa ofvannämnda organiserade styrelser skola väljas på respektiva årsmöten hvarje år.

(Murare *L. Gust. Rudström*, Grängesberg.)

Folkriksdagens beslut:

Se motionen n:r 2.

Framställningen n:r 3,

åsyftande, att frågeformulär utsändas, minst ett i hvarje kyrkoförsamling i riket, så att hvarje man kan förklara sig för ett bestämdt streck, 500-kronors-, 400-kronors- eller själf försörjningsstrecket.

(*Hallaryds rösträttsförening.*)

Folkriksdagens beslut:

Då folkriksdagen kan anses vara det mest pregnanta uttrycket för hvad folket tänker i fråga om s. k. streck och hvarje utredning i detta fall således är obehöflig, beslutar folkriksdagen att afslå motionen.

Folkomröstning om strecken.

Framställningen n:r 4,

åsyftande, att rösträttsorganisationen bör trygga de rösträttsvänner, som blifva ekonomiskt skadade af våra motståndare.

(*Östby rösträttsförening.*)

Folkriksdagens beslut:

Se motionen n:r 8.

Framställningen n:r 5,

åsyftande utredning af frågan:

Huru böra verkliga rösträttsvänner gå till väga för att vinna och väcka småfolket, som i sin okunnighet tror sig vara rättvist behandladt?

(*Hr Otto Granström*, Bollsta bruk.)

Folkriksdagens beslut:

Se motionen n:r 7.

Framställningen n:r 6,

åsyftande, att en kraftig agitation kommer att bedrifvas framför allt bland bondeklassen, i syfte att bland den få så många anhängare af den allmänna rösträtten som möjligt;

att folkriksdagen eller af denna tillsatt komité skall upprätta agitationsplan i ofvan nämnda syfte.

(*Östra Hargs rösträttsförening.*)

Folkriksdagens beslut:

Se motionen n:r 46.

Framställningen n:r 7,

åsyftande, att, om folkriksdagen anser lämpligt och ej lagstridigt, att hvarje svensk rösträttslös man skulle vägra att bära kronans vapen till landets försvar, så länge riksdagen nekar dem deras medborgerliga rättigheter, öfverstyrelsen för Sverges rösträttsföreningar bemyndigas utfärda agitationsplan i nämnda syfte.

(*Östra Hargs rösträttsförening.*)

Folkriksdagens beslut:

Se motionen n:r 25.

Framställningen n:r 8,

åsyftande, att folkriksdagen må besluta sig för grundläggande af en billig veckotidning för svenska rösträttsföreningarna.

(*Hr A. J. Andersson, Flaketorp, Linghem, Östergården.*)

Folkriksdagens beslut:

Se motionen n:r 14.

Framställningen n:r 9,

åsyftande, att folkriksdagen tager i öfvervägande samt beslutar grundläggandet af ett eget tidningsföretag i och för rösträttssaken.

(*Stenhuggare J. M. Andersson, Hunnebostrand.*)

Folkriksdagens beslut:

Se motionen n:r 14.

Framställningen n:r 10,

åsyftande, att folkriksdagen ville företaga nödig utredning för åvägabrindande af en statistik öfver rösträttsföreningarnas medlemmar och åt Sverges rösträttsförbunds öfverstyrelse gifva det uppdraget att från Sverges samtliga rösträttsföreningar infordra fullständig och fullt tillförlitlig uppgift öfver medlemsantalet, äfven namn, yrke och stånd, hvilket lättast kunde åstadkommas genom att order utginge från öfverstyrelsen till länsstyrelserna och från dessa till hvarje filial inom länet; samt

att folkriksdagen äfven ville utse lämpliga personer, eller öfverlåta

äfvén det uppdraget till öfverstyrelsen, att utarbete nämnda statistik för att sedan tryckas och utsändas, samt härför bevilja ett belopp, som folkriksdagen anser vara nödigt för nämnda utarbetning.

(Hr *Alfr. Johansson*, Lidköping.)

Folkriksdagens beslut:

Folkriksdagen anser den föreslagna åtgärden alltför opraktisk och dyrbar samt beslutar därför att afslå framställningen.

Framställningen n:r 11,

åsyftande,

dels att folkriksdagen ville uppmana rösträttsföreningarna landet rundt att synnerligen kraftigt agitera bland kvinnorna för tillslutning till föreningarna;

och dels att en särskildt för kvinnorna afsedd och till dem riktad broschyr utarbetas och sprides.

(*Stockholms allmänna kvinnoklubb.*)

Folkriksdagens beslut:

Med bifall till framställningen n:r 11 beslutar folkriksdagen:

att hänvisa de i densamma föreslagna åtgärderna till deras beaktande, som fått sig upplysningsarbetet anförtrodt.

*Kvinnan
och röst-
rättsar-
betet.*

Framställningen n:r 12,

åsyftande, att folkriksdagen må besluta, det tvänne talare på bekostnad af tillgängliga medel skola året om vara i värksamhet med föredrags hållande speciellt å mindre vakna platser, samt att dessa talare skola vara skyldiga att, på order af rösträttsföreningarnas öfverstyrelses värkställande utskott, infinna sig för föredrags hållande å de platser, hvarifrån begäran om talare ingått till nämnda utskott.

(Redaktör *Ture Stenbäck*, Karlshamn.)

Folkriksdagens beslut:

Se motionen n:r 49.

Framställningen n:r 13,

åsyftande, det folkriksdagen måtte besluta att snarast möjligt utgifva en själfständig rösträttstidning.

(*Tidaholms rösträttsförening.*)

Folkriksdagens beslut:

Se motionen n:r 14.

Framställningen n:r 14,

åsyftande, att folkriksdagen måtte uttala sig bestämdt, huru många gånger vi skola bedja om rösträtt.

(Virserums rösträttsförening.)

Folkriksdagens beslut:

Folkriksdagen beslutar att afslå motionen.

Framställningen n:r 15,

åsyftande, att folkriksdagen måtte uppmana nykterhetsvännerna, att de uppsätta på sitt program allmän rösträtt och på så sätt mera kraftigt samarbeta med rösträttsvännerna.

(Virserums rösträttsförening.)

Folkriksdagens beslut:

Nykter-
hetsvän-
nerna
och röst-
rättsarbe-
tet.

Folkriksdagen beslutar göra följande uttalande:

Nykterhetsvännerna uppmanas att allmänt deltaga i arbetet för allmän rösträtt, enär de ju under nuvarande rösträttsförhållanden icke kunna på lagstiftningens väg främja sina syften.

Framställningen n:r 16,

åsyftande, att folkriksdagen måtte uttala sig för agitationens bedrivande så, att de platser, som äro minst upparbetade, blefve mera besökta af talare, och sålunda agitationen blefve jämnare fördelad, oafsedt de bidrag som lämnats för saken.

(Virserums rösträttsförening.)

Folkriksdagens beslut:

Se motionen n:r 7.

Framställningen n:r 17,

åsyftande, att folkriksdagen ville uttala sig för den motion i riksdagen som afser, att första kammarens ledamöter finge bestämdt dagtraktamente, liksom andra kammarens, och på så sätt stärka den motionen.

(Virserums rösträttsförening.)

Folkriksdagens beslut:

Då folkriksdagen anser, att framställningen ej har något samband med rösträttskrafvet, beslutar folkriksdagen att afslå framställningen.

Framställningen n:r 18,

åsyftande,

att folkriksdagen måtte upptaga till pröfning, huruvida ej en större jättedemonstration skulle vara lämplig att anordnas i Stockholm 1897 under den då pågående utställningen;

samt under förutsättning att förslaget härom godkännes:

att folkriksdagen måtte uppdraga åt öfverstyrelsen för Sverges röst-rättsföreningar:

1) att anskaffa tillräckligt stor samlingsplats samt tillräckligt antal talare, som kunna vara hugade att offentligt uppträda;

2) att gå i författning om utgifvande af tvänne extrablåd, det första före mötet med innehåll af nödiga underrättelser angående mötets organisation och ändamål jämte uppgift å uppträdande talare samt deras ämnen, det senare bladet, innehållande mötets talares yttranden, så noggrant som möjligt återgifna, börande utgifvandet däraf ske så fort att landsortsmedlemmarne kunna erhålla del däraf under sin vistelse i hufvudstaden;

3) att underhandla med länsstyrelserna och utvärka så billiga biljettpris till och från demonstrationen som möjligt; samt

4) att uppmana den frisinnade och folkvänliga tidningspressen att uppmuntra och medvärka till att demonstrationen blir så stor och talrik som möjligt.

(Hr A. J. Andersson, Nyholm, Trekanten.)

Folkriksdagens beslut:

Se motionen n:r 34.

Framställningen n:r 19,

åsyftande,

att folkriksdagen må besluta att lämna Sverges rösträttsföreningars öfverstyrelse i uppdrag att under innevarande år i en riklig upplaga låta trycka och genom landets samtliga rösträttsföreningars med flera frisinnade organisationers försorg planmässigt utdela *ett manifest*, hvars innehåll bör vara en bestämd och kraftig uppmaning till hela det svenska folket, att en hvar, under förberedelserna till det stundande riksdagsmannavalet i höst, *nogare* och med *större urskiljning* än någonsin förut, bör iakttaga samtliga i sin ort befintliga *tidningars* uppträdande och hållning i röst-rättsfrågan;

att samma öfverstyrelse, såväl före som under och i synnerhet efter de avslutade valen, måtte förskaffa sig fullt korrekta underrättelser om samtliga de af landets *tidningar*, som i föreliggande fråga, helt eller delvis, uppträdt folkfiendligt, genom att hafva medvärkat till sådana personers väljande, hvilka bevisligen vore motståndare till en sann och verklig rösträttsreforms genomförande; samt

att meranämnda öfverstyrelse kort före årsskiftet eller ungefär vid den tid, då det sedvanliga prenumerationsfisket brukar pågå, måtte utfärda ett ännu kraftigare *upprop* till de rösträttslösa massorna af folket, med en bestämd uppmaning, att icke under några vilkor läsa eller underhålla sådana tidningsorgan, som vid hvarje lägligt tillfälle söka omintetgöra och krossa deras viktigaste lifstråga, den allmänna rösträtten — och bära namn m. m. å *sådana tidningar* i detta andra *upprop* tydligen utsättas.

(Handlande *Oscar Lindahl*, Lund.)

Folkriksdagens beslut:

*Kontroll
öfver pres-
sen.*

Folkriksdagen beslutar till alla rösträttsvänner ställa en uppmaning att i möjligaste mån undandraga den mot rösträtten fiendtliga eller ljumma pressen sitt ekonomiska stöd.

Framställningen n:r 20,

åsyftande, att folkriksdagen ville besluta att tills vidare af alla rösträttsvänner årligen insamla en dagsinkomst, såväl här som i utlandet (t. ex. Amerika), och att dessa medel, så långt de det medgifva, sedan andra för rösträttsrörelsen nödvändiga utgifter blifvit guldna, måtte uteslutande användas för missionering och organisation endast för rösträtts-saken, och detta framför allt på de platser, där behovet sådant mest påkallar.

(Hr *Joh. Jonsson*, Vestervik.)

Folkriksdagens beslut:

Se motionen n:r 47.

Framställningen n:r 21,

åsyftande, det folkriksdagen måtte besluta att *årliga dagsinkomstteckningar* i likhet med den 1895 företagna måtte värkställas.

(*Styrelsen för Lunds rösträttsförening.*)

Folkriksdagens beslut:

Se motionen n:r 47.

Framställningen n:r 22,

åsyftande, att folkriksdagen måtte besluta, att *en periodisk, special röst-rättstidning* till billigt pris utgifves med uppgift att vara ett officiellt språkrör för öfverstyrelsen och en föreningslänk mellan landets alla rösträttsföreningar och rösträttsvänner samt att särskildt under valperioderna till riksdagens andra kammare blifva ett upplysande, ledande och sammanhållande organ i rösträttsvänlig riktning för valmännen.

(Folkskollärare *J. M. Omberg*, Sörbygdén.)

Folkriksdagens beslut:

Se motionen n:r 14.

Framställningen n:r 23,

åsyftande, att folkriksdagen lämnar i uppdrag åt sitt värkställande utskott att låta utarbета en lättbegriplig broschyr för rösträttsfrågans belysning, särskildt hvad hemmansägareklassen angår, samt med hänsyn till denna frågas betydelse för en demokratisk lagstiftning;

att denna broschyr, såsom en motvikt mot »fosterländska förbundets», gratis sprides i erforderligt antal exemplar öfver hela landet något före höstens val till riksdagens andra kammare; samt

att folkriksdagen för detta ändamål af dagsinkomstmedlen lämnar erforderligt penningebelopp. (Hr *Matts Söderlund*, Bjursås.)

Folkriksdagens beslut:

Se motionen n:r 46.

Framställningen n:r 24,

åsyftande, att den för årets folkriksdag antagna planen punkt 3 mom. b för kommande folkriksdagar gifves följande lydelse:

att för vinnandet af en genomgripande rösträttsreform planlägga och befordra en värksam, hela landet omfattande, agitation i syfte att icke blott de allmänna periodiskt återkommande, utan ätven de partiela valen till svenska riksdagen måtte utfalla i reformvänlig anda, och bör agitationen göras mera effektiv genom att, i möjligaste mån, samarbeta med frihandels-, freds- och nykterhetsvännerna;

samt att ett nytt mom. tillägges af följande lydelse:

att i öfrigt taga i öfvervägande och besluta de åtgärder, hvilka anses kunna påskynda reformens genomförande.

(Hemmansägare *Olof Mattsson*, Trångsviken.)

Folkriksdagens beslut:

Se motionen n:r 3.

Framställningen n:r 25,

åsyftande, att folkriksdagen ville besluta att, därest ingen rösträttsreform blir genomförd på årets riksdag, uppdraga åt öfverstyrelsen för Sverges rösträttsföreningar att tillsammans med centralstyrelserna i länen anordna missionerande valstyrelser, så att nästa allmänna val till andra kammaren kunde ledas i rösträttsvänlig riktning; samt

att folkriksdagen anslår något af dagsinkomstmedlen för samma ändamål. (Snickare *S. Bengtson*, Virserum.)

Folkriksdagens beslut:

Se motionen n:r 46.

Framställningen n:r 26,

åsyftande, det 1896 års folkriksdag måtte besluta, att för hvartannat år skall för rösträttsrörelsens bedrivande upptagas en half dagsinkomstteckning med början på eftersommaren 1897.

(Snickare *P. O. Lindblom*, Näsbeda, Skutskär.)

Folkriksdagens beslut:

Se motionen n:r 47.

Framställningen n:r 27,

åsyftande, att vid val af folkriksdagsmän de olika länen måtte af centralstyrelserna indelas i valkretsar till lika stort antal, som folkriksdagsmäns skola väljas.

(Snickare *P. O. Lindblom*, Näsbeda, Skutskär.)

Folkriksdagens beslut:

Se motionen n:r 3.

Framställningen n:r 28,

åsyftande, att rösträttsmötena måtte indragas och folkriksdag sammankallas år 1898 samt sedan för hvartannat år.

(Snickare *P. O. Lindblom*, Näsbeda, Skutskär.)

Folkriksdagens beslut:

Se motionen n:r 3.

Framställningen n:r 29,

åsyftande, att folkriksdagen ville besluta att af de influtna medlen anvisa nödigt belopp till omkostnader för resetalare till sådana orter, där allmänheten ej kommit i åtnjutande af dessa förmåner, förutsatt att lämplig lokal anskaffas kostnadsfritt af vederbörande föreningar, eller, där sådana ej finnas, af personer, som sådant önska.

(*Styrelsen för Gällstads rösträttsförening.*)

Folkriksdagens beslut:

Se motionen n:r 49.

Framställningen n:r 30,

åsyftande, att folkriksdagen bör af sina innestående medel afse en present,

af hvad slag folkriksdagen för godt finner, att öfverlämnas till riksdagsman hr Hedin, innan folkriksdagen afslutas.

(Mölnbacka rösträttsförening.)

Folkriksdagens beslut:

Då folkriksdagen anser sig genom den beslutade uppvaktningen för hr Hedin på det lämpligaste sättet visat hr Hedin sin erkänsla, beslutar folkriksdagen att afslå framställningen.

Förutom de ärenden, hvilka i form af *motioner, väckta af folkriksdagsledamöter*, eller *framställningar från icke-folkriksdagsledamöter* förelågo till folkriksdagens pröfning, framkommo under folkriksdagens lopp åtskilliga frågor i annan form, hvilka äfvenledes föranledde beslut af folkriksdagen. För dessa beslut redogöres under nedanstående rubriker.

Tillträde till åhörareplatserna.

Folkriksdagens beslut:

Folkriksdagen beslutar, att tillträdesafgiften till åhörareplatserna skall vara för ett sammanträde 25 öre och för alla sammanträden 1 kr.

Revision och decharge.

Folkriksdagens beslut:

Folkriksdagen beslutar

att utse två revisorer jämte två revisorssuppleanter att värkställa årlig revision af öfverstyrelsens, värkställande utskottets, öfverstyrelsekassörens, öfverstyrelsesekreterarens, föreståndarens för folkupplysningsföretaget samt länsförbundens och folkriksdagsvalkomitéernas förvaltning och räkenskaper, i hvad de röra mottagande och användning af dagsinkomstmedel;

att revisionen skall afse kalenderår samt gälla från och med tidpunkten för dagsinkomstteckpingens början; samt

att revisionsberättelserna skola föredragas vid nästkommande folkriksdag, som beslutar om beviljande af ansvarsfrihet.

Till revisorer utsågos genom ett senare beslut redaktör K. J. Gabrielsson, Stockholm, och riksdagsman J. A. Fjällbäck, Stockholm; samt till revisorssuppleanter vaktmästare C. G. Wickman, Stockholm, och folkskollärare C. Sundblad, Sorunda.

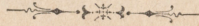
Svar på hälsning från Norge.

Folkriksdagens beslut:

Folkriksdagen beslutar aflåta följande af dess ordförande och sekreterare undertecknade svarstelegram till

Fællesstyret for de forenede norske Arbeidersamfund, Kristiania.

Folkriksdagen betygar norska arbetarsamfundet sitt tack för hälsningen och uttalar sin förvissning om, att folkfrihetssträfvandena å ömse sidor Kölen aldrig kunna leda till annat än fredligt och lyckligt samarbete mellan brödrafolken.

Från Sverges rösträttsföreningars försäljningsexpedition kunna erhållas följande skrifter:

Ströblad

från värkställande utskottet.

- N:r 1.** Handledning vid rösträttsföreningars bildande.
N:r 2. Stadgar för rösträttsföreningar.
N:r 3. Bort med strecket! (Med en bild af röst-orätten i Sverge.)
N:r 4. Är det rätt? (Med en bild af den politiska rösträttens utsträckning i olika länder.)
N:r 5. Handledning för folkriksdagsvalen.
N:r 6. Saga om rösträtten af H. H.
N:r 7. Handledning vid 1896 års valrörelse och riksdagsmannaval.
N:r 8. Nya landtmannapartiet och dess hushållning med statens medel.
N:r 9. När nya systemets urtima frukter börja mogna.
N:r 10. Huru nya landtmannapartiet handskas med millionerna.
N:r 11. Arbetsordning för Sverges rösträttsföreningar.
N:r 12. Försvar och rösträtt. Ett samtal mellan en rösträttsvän och en värnpliktig.

Ströbladen n:r 1, 2, 5, 7, 9 och 10 erhållas gratis, n:r 3, 4, 6 och 8 för 1 kr. pr 200 stycken, n:r 12 för 1 kr. pr 100 stycken, samt n:r 11 för 2 kr. pr 100 stycken.

Andra agitationsblad.

- De rösträttslöses katekes.** Frågor och svar rörande den allmänna rösträtten. Pris 1 kr. pr 100 st.
Bondeklassen och rösträttsfrågan. Föredrag af Y. S. Pris 2 kr. pr 100 st.
Det sammanslagna landtmannapartiets bedrifter. Pris 1 kr. pr 100 st.
Hvart trettondags-millionerna tagit vägen. Pris 1 kr. pr 200 st.
Första folkriksdagens manifest till svenska folket. Pris 1 kr. pr 200 st.

Större agitationsskrifter.

- Den politiska rösträtten.** Af David Bergström. Femte tillökade upplagan. Pris 15 öre.
- Från rösträttsstridens länder.** Nio bref till Sverges rösträttslöse och rösträttsvänner. Af David Bergström. Pris 35 öre. Rekvideras 5 ex. på en gång, lemnas 20 % rabatt.
- Vi måste ha allmän rösträtt.** Nio föredrag och uppsatser. Af Axel Svenson. Pris 25 öre.
- Några ord i rösträttsfrågan.** Af G. A. Eriksson. Pris 10 öre.
- Om öfverläggningar och beslut.** En hjälpreda för deltagare i möten och sammanträden af Axel Svenson. Pris 10 öre.

Rösträttsföredrag.

(Att uppläsa vid rösträttsmöten.)

- Hur vi skola få allmän rösträtt.** Pris 25 öre.
- Bör man låta afskräcka sig från sträfvandet för allmän rösträtt af utlandets »varnande exempel»?** Pris 25 öre.

Mötesprotokoll och folkriksdagsbeslut.

- Protokoll vid Första allmänna svenska rösträttsmötet 1890 och Andra allmänna svenska rösträttsmötet 1891.** Pris 25 öre.
- Tredje allmänna svenska rösträttsmötets beslut.** Pris 25 öre.
- Fjärde allmänna svenska rösträttsmötets beslut.** Pris 25 öre.
- Femte allmänna svenska rösträttsmötets beslut.** Pris 25 öre.
- Första folkriksdagens beslut.** Pris 25 öre.
- Andra folkriksdagens beslut.** Pris 25 öre.
- Tryckta handlingar vid 1896 års folkriksdag.** Pris 50 öre.

